

Sygn. akt II CZ 12/11

## **POSTANOWIENIE**

Dnia 6 maja 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski  
(przewodniczący, sprawozdawca)  
SSN Wojciech Katner  
SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa "G B Poland" Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością  
przeciwko " Towarzystwu Leasingowemu" Spółce  
Akcyjnej  
o zapłatę,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 6 maja 2011 r.,  
zażalenia strony pozwanej  
na postanowienie Sądu Apelacyjnego  
z dnia 3 listopada 2010 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 3 listopada 2010 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanej od wyroku tego Sądu z dnia 9 października 2009 r. Podkreślił, że Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 26 stycznia zwolnił pozwaną od uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej w połowie. Pełnomocnik pozwanej otrzymał w związku z tym wezwanie do uiszczenia kwoty 50 000 zł tytułem połowy opłaty od skargi kasacyjnej, jednakże kwoty tej w określonym terminie nie uiścił. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, dlaczego zwolnił pozwaną jedynie częściowo od opłaty od skargi kasacyjnej. Podkreślił, że pozwana jest przedsiębiorcą, a w odniesieniu do przedsiębiorców zwolnienie od kosztów sądowych powinno być czymś zupełnie wyjątkowym. Ponadto pozwana była już wielokrotnie zwalniana od kosztów, postępowanie toczy się już długo, więc mogła przewidzieć, że pojawi się konieczność złożenia skargi kasacyjnej i zebrać środki na jej opłacenie. Sąd Apelacyjny uznał, że przy takiej postawie pozwanej nie można zaakceptować, żeby cały czas prowadziła postępowania sądowe na koszt Skarbu Państwa.

Pozwana wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 3 listopada 2010 r. o odrzuceniu skargi, podnosząc brak konsekwencji sądów przy zwalnianiu z kosztów sądowych, mimo że sytuacja faktyczna i majątkowa pozwanej nie ulegała zmianie (wcześniej była zwalniana w całości od opłaty, a teraz nie). Pozwana spełnia przesłanki do zwolnienia jej od kosztów, bowiem od 2008 r. toczy się przeciwko niej postępowanie egzekucyjne i w zasadzie nie ma ona żadnego majątku na bieżącą działalność gospodarczą. Powódka złożyła odpowiedź na zażalenie, które jednak została jej zwrócone.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W okolicznościach niniejszej sprawy pozwana w toku dotychczasowego postępowania była zwalniana w całości z obowiązku ponoszenia kosztów. Dopiero w postanowieniu Sądu Apelacyjnego z dnia 26 stycznia 2010 r. zwolniono pozwaną od kosztów wynikających z wniesienia skargi kasacyjnej jedynie powyżej 50 000 zł. Postanowienie to nie zawiera uzasadnienia. Pozwana nie wniosła, mimo wezwania, 50 000 zł opłaty od skargi (całość należnej opłaty wynosiła 100 000 zł) i w rezultacie tego skarga kasacyjna postanowieniem Sądu Apelacyjnego została odrzucona. Na to postanowienie pozwany wniósł zażalenie

do Sądu Najwyższego i został zwolniony z konieczności w całości ponoszenia opłaty od zażalenia. Sąd Najwyższy uwzględnił to zażalenie z tego powodu, że brak było uzasadnienia dla tylko częściowego zwolnienia powoda od skargi kasacyjnej zarówno w postanowieniu o częściowym zwolnieniu z dnia 26 stycznia 2010 r., jak i w postanowieniu o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Sąd Apelacyjny ponownie skargę kasacyjną odrzucił, tym razem jednak w uzasadnieniu postanowienia wskazał, że przyczyną odrzucenia jest niewniesienie opłaty od skargi w zakresie, w jakim pozwana nie została zwolniona z obowiązku jej wniesienia.

Chociaż na postanowienie w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego (art. 394<sup>1</sup> k.p.c.), to pośrednio takie postanowienie może zostać skontrolowane, jeżeli skutkiem braku zwolnienia z kosztów sądowych i niewniesienia opłaty od skargi kasacyjnej skarga taka zostanie odrzucona, o ile tylko w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej skarżący wniesie o kontrolę zażalenia o kosztach (art. 380 w związku z art. 398<sup>21</sup> k.p.c.). Z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2005 r., III CZ 77/05 (niepubl.) wynika, że jeżeli ten sam podmiot był już wcześniej zwalniany od kosztów sądowych w związku z jego sytuacją majątkową, to bez wykazania zmiany tej sytuacji nie jest zasadna odmowa dalszego zwolnienia od kosztów. W postanowieniu o odmowie zwolnienia sąd powinien wykazać, że w zmienionej sytuacji majątkowej wnioskodawcy jest on w stanie ponieść koszty postępowania. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela to stanowisko. Tymczasem Sąd Apelacyjny, ponownie odrzucając skargę kasacyjną, nie podjął badania stanu majątkowego pozwanej, obszernie zamiast tego wyjaśniając motywy odstąpienia od praktyki wcześniejszego zwalniania pozwanej od kosztów. Nie wynika z nich jednak, że powziął wiedzę o tym, że sytuacja pozwanej się poprawiła, ani o tym, że ma ona majątek wystarczający do wniesienia należnej opłaty. Ocena stanu faktycznego sprawy dowodzi raczej czegoś odmiennego – wraz z prowadzoną egzekucją sytuacja pozwanej się pogarsza.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 394<sup>1</sup> § 1 i 3 w związku z art. 398<sup>15</sup> § 1 k.p.c.).